

פרשת קדושים

"רומך רערל תבהאו"

בהמשך פרשת קדושים מובאת מצווה חשובה ויקרה - מצות: "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) - עליה אמר רבי עקיבא (בתו"כ כאן) שהיא "כלל גדול בתורה", כלומר היסוד הגדול שעליו עומדת כל התורה כולה.

במסכת אבות, כפתיחה למאמרו של כל חכם וחכם, מצויה הלשון: "הוא היה אומר", ומבארים המפרשים שהכוונה בזה היא שמה ש"הוא היה", כלומר מה שהיה חלק בלתי נפרד ממהותו של אותו חכם בעל המאמר, את זה הוא היה אומר. במילים אחרות: כל חכם אמר את הדבר שהיה הכי 'בוער' בעומק נשמתו.

לפי זה, העובדה שדוקא רבי עקיבא הוא זה שאמר שמצות "ואהבת לרעך כמוך" הינה "כלל גדול בתורה" מוכיחה שמצוה זו נגעה לו ביותר, והוא היה זהיר בה למעלה מגדר הרגיל.

ניתן ללמוד על גודל האהבת ישראל שהיתה לרבי עקיבא מהמעשה המובא בדברי חז"ל (מסכת כלה רבתי פ"ב. וביתר הרחבה באור זרוע הגדול ח"ב סוף סי' נ ובמחזור ויטרי ח"א סי' קמד. וראה גם בזוהר חדש פר' אחרי מות מט, ב) שפעם בהיות רבי עקיבא מתבודד במדבר וחוזר על משנתו פגש באדם אחד ערום ושחור כפחם, רץ כמרוצת הסוס וחבילת עצים גדולה על כתפו. גזר עליו רבי עקיבא והעמידו. לשאלת רבי עקיבא על מעשיו במקום זה, ענה לו אותו אדם: 'מת אנכי, ובכל יום פוקדים עלי מלאכי חבלה הממונים עלי לחטוב עצים, ושורפים אותי בהם. וכל כך למה? מפני שעברתי על כל מצוות התורה'.

אמר לו רבי עקיבא: 'כלום שמעת מן הממונים עליך אם יש לך תקנה להפטר מפורענות זו? אמר לו: 'רובמה 'ה תא וכרבו, שידק רמואו להקה רותב דמועש נב הזה נכסמל היה ולא, סירמוא ויהש יתעמש' והקהל עונים אחריו יהא שמיה רבה מברך, וברוך ה' המבורך, מיד היו פוטרים אותו מן העונש'. שאל אותו רבי עקיבא על עירו ושער מקומו, ולאחר חקירה ודרישה מצא רבי עקיבא את בנו של האיש כשעודנו ערל ולא נימול. נטלו רבי עקיבא ומל אותו, והושיבו לפניו ללמדו תורה, ולא היה מקבל תורה, עד שישב עליו רבי עקיבא בתענית ארבעים יום והתפלל עליו, עד שיצאה בת קול ואמרה לרבי עקיבא שנתקבלה תפלתו, ואז הלך ולימדו תורה וקריאת שמע ותפלה וברכת המזון, והעמידו בתוך הקהל ואמר קדיש וברכו את ה' המבורך, וענו הקהל אחריו, וקרא ההפטרה, ובהמשך חיו אף נעשה לתלמיד חכם מוסמך.

באותה שעה התירו את המת ופטרוהו מן הפורענות, ובא לרבי עקיבא בחלום ואמר לו: 'רבי, תנוח דעתך בגן עדן כשם שהנחת את דעתי והצלתי מדינה של גהנם. כי בשעה שאמר בני ההפטרה, הפקיעו ממני דין גיהנם, ובשעה שעבר להתפלל ואמר קדיש קרעו לי גזר דיני מכל וכל, ובשעה שנתחכם בני והוסמך על ידך, עטרוני בכתרם של צדיקים והושיבוני עמהם בגן עדן'.

וזו היתה דרכו של מורנו הבעל שם טוב הק' ותלמידיו הק' ממשיכי דרכו, להרבות אהבה ואחדות בעם ישראל.

לכן על כל אדם לטהר את ליבו מכל רגש של שינאה כלפי אדם כלשהו מישראל כדי שהקב"ה יסכים להשרות את שכנתו בתוך ליבו. יש לדעת שכל מי ששונא איזה אדם מישראל הרי הוא כביכול שונא את הקב"ה על שברא אותו, ושונא את אברהם יצחק ויעקב שיצא מהם אדם זה. ובעוד שבשאר העבירות האדם אינו עובר עליהן אלא באותה שעה שהוא עובר עליהן, שינאת חינוך נמצאת בלב תמיד ובכל רגע הוא עובר על איסור "לא תשנא את אחיך בלבבך" (ויקרא יט, יז), ומבטל מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" (שם, פס' יח). ואמרו רבותינו ז"ל (יומא ט, ב) שאף על פי שבזמן בית שני היו צדיקים וחכמים גדולים, בכל זאת נחרב הבית בעוון שינאת חינוך. ולא נתארך הקץ ולא נעלם אלא לסיבת שינאת חינוך. ולא זכה משה לכל מעלותיו אלא שהיה אוהב לישראל ומצטער בצרתם, כנזכר כל זה בדברי המהר"ח"ו (ד רעש ב"ח השודק ירעש האר).

והנה הגם שמצות "ואהבת לרעך כמוך" זו מצוה שבלב, בכל זאת זה לא מספיק לאהוב את הזולת בלב בלבד, אלא הדבר צריך לבוא לידי ביטוי במעשים. התכלית היא שאדם יוציא את אהבתו לזולת מן הכח אל הפועל בכך שישתדל בכל כוחו לעזור לו בפועל ממש. במילים פשוטות יותר: אם אדם רמז לך שהוא נמצא בצרה, תעזוב את כל העיסוקים שלך ותעשה את כל אשר ביכולתך לעזור לו להחלץ ממצוקתו. והיה זכות לעזור לו, תשכח מזה לאלתר, ואל תדבר על המצוה שעשית לעולם כדי שהערך שלה בשמים לא יפחת. ובזכות זה שעזרת לחברך להחלץ מצרתו, אם חלילה יבוא יום ותהיה אתה בעצמך בצרה, המצוה הזו שעשית תשמש לך כקשר הצלה.

על האדם לדעת שמלבד זאת שהוא יקבל שכר עצום על כך שסייע לזולת בגופו או בממונו, הדבר גם יעמוד לו בשעה שהוא יהיה זקוק לישועה. כמה פעמים אדם נוסע בדרכים ונרדם על ההגה ומאבד שליטה על הרכב, ורק בנס הוא עובר את נסיעה בשלום. באותם רגעים שהוא נרדם והרכב המשיך לנסוע מי החזיק לו את ההגה? הרי במיקרים שכאלה אנשים רבים קיפחו את חייהם על הכביש רח"ל, ומדוע נעשה לו נס ולא קרה לו שום נזק? התשובה לכך היא: כנראה שהזדמן לו לעזור לאיזה יהודי שהיה זקוק לעזרה דחופה, ומעשה זה הגן עליו כחומה בצורה.

ולכן המילה "ונתנו" נקראת ישר והפוך, היא נקראת משני הצדדים, לרמוז שמה שאתה נותן לזולת מיד חוזר אליך, ובכפל כפליים. עלינו לזכור שאם עשינו אי פעם טובה לאיזה יהודי, עשינו טובה לעצמנו יותר מאשר לאותו יהודי, כיון שה' יחזיר לנו את אותה טובה בדיוק ברגע שממש נזדקק לה.

